

GÜNDE R Gİ

GÜNDE R'in yayın organıdır. Üç ayda bir yayımlanır. Ücretsizdir.
GÜNDE R Gİ is a free quarterly magazine published by GÜNDE R.

PROF. DR. AYKUT ÇOBAN:

“İKLİM & ENERJİ POLİTİKASI KONUSUNDA YERLEŞİK, HEGEMONİK EZBERLER VAR”

*“There are Established, Hegemonic Rotes in
Climate and Energy Policy”*

**TÜRKİYE, GÜNCELLENMİŞ ULUSAL KATKI
BEYANI'NI COP27'DE AÇIKLADI: “TÜRKİYE'NİN
YENİ İKLİM HEDEFİ, EMİSYONLARI AZALTMAK
YERİNE ARTIRIYOR”**

**TURKEY ANNOUNCES ITS UPDATED NATIONALLY
DETERMINED CONTRIBUTION AT COP27: “THE
NEW CLIMATE TARGET OF TURKEY INCREASES
EMISSIONS RATHER THAN REDUCING THEM”**

**BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ ENERJİ YÖNETİCİSİ
ERGİN HABERAL: “DİĞER ÜNİVERSİTE VE
YEREL YÖNETİMLERE ÖRNEK TEŞKİL ETMENİN
HAKLI GURURUNU YAŞAMAKTAYIZ”**

**“WE ARE PROUD OF SETTING AN EXAMPLE FOR
OTHER UNIVERSITIES AND LOCAL GOVERNMENTS”**

**PROF.DR. TAYFUN BÜKE:
“İKLİM KRİZİ VE KENTLER”
“CLIMATE CRISIS AND CITIES”**

**ENERJİ KRİZİ İLE NETLEŞEN
“KÜRESEL ENERJİ DÖNÜŞÜMÜ”,
FİNANSMANDA NETLİK KAZANMIYOR
“GLOBAL ENERGY TRANSFORMATION”
MADE CLEAR BY THE ENERGY CRISIS
IS NOT CLEAR FOR FINANCING**

İmtiyaz Sahibi • Publisher on behalf of
GÜNDER

ULUSLARARASI GÜNEŞ ENERJİSİ
DERNEĞİ TÜRKİYE BÖLÜMÜ
(GÜNDER) adına

Kutay KALELİ / Başkan

Sorumlu Yazı İş. Müd. • Managing Editor

Esen ERKAN YILDIZ

info@gunder.org.tr

Yayın Yön. & Editör • Editor in Chief

Esen ERKAN YILDIZ

iletisim@gunder.org.tr

Akademik Editör • Academic Editor

Prof. Dr. Bülent YEŞİLATA

Yayın İdare Merkezi • Place of

Management

Via Green İş Merkezi B Blok No: 35,

Ankara

Tel-Faks: +90 312 4181887

Tasarım • Design

Kasım HALİS

Reklam Rezervasyon • Advertising

Tel: +90 312 418 18 87

Yayın Türü • Type of Journal

YAYGIN SÜRELİ YAYIN / TÜM TÜRKİYE'DE

3 AYLIK

TÜRKÇE & İNGİLİZCE

ISSN No: 2147-4907

Basım Yeri • Print Place

Anıl Grup Matbaacılık Yayıncılık

San Tic. Ltd. Şti.

Dikmen Cad. No: 244 /P 13-14

Dikmen/Ankara

Tel: +90 312 482 75 45

Sertifika No: 40349

www.anilmatbaa.com.tr

Basım Tarihi • Print Date

Aralık 2022

Çeviri Ortağı • Translation Partner

Linguin

Tel.: 0 216 747 77 76

www.linguinceviri.com

Kapak Fotoğrafı / Cover Photo Credit:

Unsplash.com

Yayımlanan yazı ve fotoğrafların tüm hakları GÜNDERGİ'ye aittir. Kaynak gösterilmeden iktibas edilemez. Yayımlanan ilanların sorumluluğu ilan sahiplerine, yazıların sorumluluğu da ilgili yazara ve firmaya aittir.

The contents of this publication are the sole responsibility of GÜNDERGİ. Copying is not allowed except for reasonable citations. The responsibility of the published ads belongs to the advertisers and the responsibility of the articles belongs to the relevant author and company.

içindekiler

contents

3 SUNUŞ / FOREWORD

14 RAPOR / REPORTS

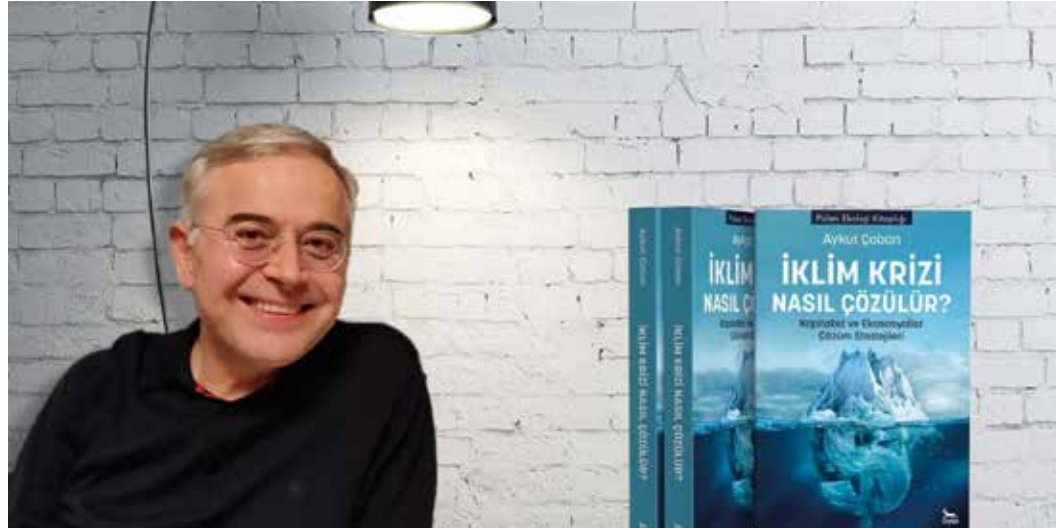
- ☀️ “Yeşil Enerjideki İstihdam Artışında Ana Unsur, Güneş Enerjisi” / “Solar Power Is the Main Driver of Job Increase in Green Energy”

28 TEKNOLOJİ / TECHNOLOGY

- ☀️ TOGG kullanıcıya yakın olmak için doğrudan satış modelini seçti / TOGG chooses the direct sales model

34 KONUK YAZAR / GUEST AUTHOR

- ☀️ İklim Krizi ve Kentler / Climate Crisis and Cities

42 KAPAK / COVER

- ☀️ Prof. Dr. Aykut ÇOBAN: “İklim ve Enerji Politikası Konusunda Yerleşik, Hegemonik Ezberler var” / “There are Established, Hegemonic Rotes in Climate and Energy Policy”

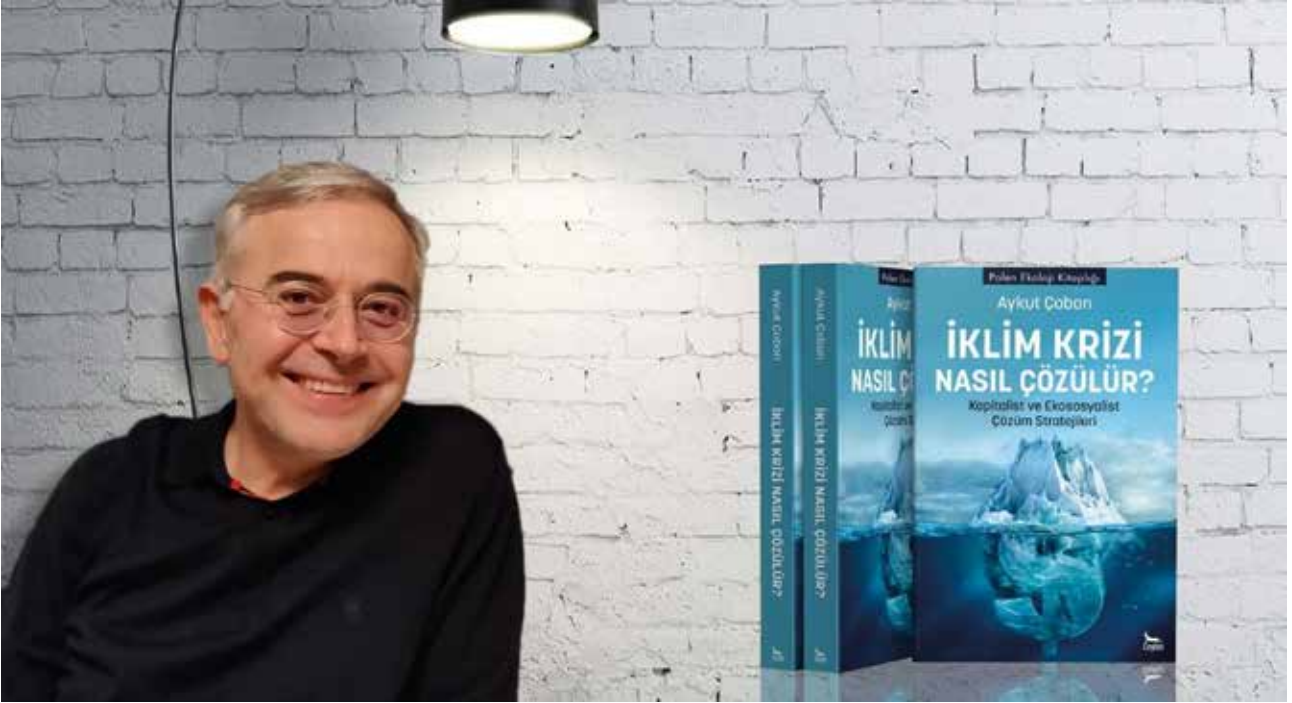
54 GÜNDER'DEN / FROM GÜNDER

62 MEVZUAT / LEGISLATION

68 KONUK YAZAR / GUEST AUTHOR

- ☀️ Enerji Depolama Sistemlerine Yönelik Yeni Düzenlemeler / New Regulations Concerning Energy Storage Systems

PROF. DR. AYKUT ÇOBAN:

**“İKLİM VE ENERJİ POLİTİKASI KONUSUNDA
YERLEŞİK, HEGEMONİK EZBERLER VAR”***“THERE ARE ESTABLISHED, HEGEMONIC ROTES IN
CLIMATE AND ENERGY POLICY”*

Çevre politikaları, iklim siyaseti ve ekoloji hakkında sayısız çalışmaya sahip Prof. Dr. Aykut ÇOBAN'ın son kitabı “İklim Krizi Nasıl Çözülür? Kapitalist ve Ekososyalist Çözüm Stratejileri” adını taşıyor. Artık iyi kötü herkesin diline pelesenk olan "enerji dönüşümü, yenilenebilir enerji ve iklim krizi" konularını farklı boyutları ile ele almanın vaktinin çoktan geldiği günümüzde, iktisadi, siyasal ve toplumsal bir bağlam içinde enerji sorunu ele alınırken adil olanın ne olduğu sorgulanıyor. "Benim yaklaşımında adil olan, emek sömürsünün ve doğa talanının var olmadığı, ama birlikte üretim, birlikte karar verme, birlikte paylaşmanın egemen olduğu bir düzendir." diyen Aykut Çoban, yeşil dönüşüm sürecindeki tek tip söylemlere karşı, ekososyalist politikalar ile “Umut var” diyor.

Having numerous studies on environmental, climate policy and ecologys Prof. Dr. Aykut ÇOBAN's latest book called “How to Solve the Climate Crisis? Capitalist and Ecosocialist Solution Strategies”. In today's world, “Energy Transition, Renewable Energy and Climate Crisis” issues which everyone is keep harping on good or bad, with different viewpoints and it is questioned what is fair when dealing with the energy problem in an economic, political and social context. For Aykut ÇOBAN: “The fair aspect of my approach is an order in which there is no exploitation of labor or plunder of nature but rather shared production and decision-making” and says “There is hope” with ecosocialist policies against uniform discourses in the green transformation process.

Sizi daha yakından tanıyabilir miyiz?

Üniversite öğrenimime kadar yoğun hava kirliliğinin yaşamın parçası olduğu Karabük'te yaşadım. Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden mezun oldum. Doktoramı burslu olarak İngiltere'de yaptım. Akademik meslek yaşamım da Ankara'da, Siyasal'da geçti. Ta ki Barış Bildirisi imzacısı olduğum için meslektaşlarımla birlikte bir KHK ile 2017 yılında üniversiteden atılıncaya kadar... Anayasa Mahkemesi'nin lehimize verdiği karara rağmen göreve dönüşle ilgili olarak idare mahkemesindeki dava hâlâ bitemedi! Atıldıktan sonra, bugün üzerinde konuştuğumuz kitapla birlikte üç kitabım, pek çok makalem yayımlandı.

“İklim Krizi Nasıl Çözülür? Kapitalist ve Ekososyalist Çözüm Stratejileri” adlı yeni kitabımız, yürürlükteki ve önerilen kapitalist iklim politikalarının, çözüm üretmek bir yana ekolojik ve toplumsal sorunları derinleştirdiğini vurguluyor. Kitabımızın ortaya çıkış sürecini anlatabilir misiniz?

Uzun yıllardır iklim siyaseti çalışıyorum. Bu kitap ise, büyük ölçüde, son iki yılda benden istenen konuşma taleplerini

Can you introduce yourself?

I lived in Karabük until I started university. Air pollution was a part of the life in Karabük. I graduated from Ankara University Faculty of Political Sciences. I received my PhD in England on a scholarship. I spent my career at the Faculty of Political Sciences in Ankara. Only to be expelled from the university with my colleagues under a statutory decree in 2017 due to signing the Peace Declaration of Academics. Despite the Supreme Court ruling in our favor, the administrative court has not made a decision on our return to the duty. After I was expelled from the university, I wrote three books including the one we have talked about, and a lot of articles.

Your new book “İklim Krizi Nasıl Çözülür? Kapitalist ve Ekososyalist Çözüm Stratejileri” (How to Solve the Climate Crisis? Capitalist and Ecosocialist Solution Strategies) highlights that the capitalist climate policies that are currently in effect and proposed deepen ecological and social problems let alone creating solutions. How can you describe the creation process of your book?

I have been studying climate politics for many years. This

“

Emekçilerin, köylülerin, sömürülen, sömürgeleştirilen, ezilen toplum kesimlerinin kendi çıkarlarına uygun ekososyalist politikaları yaşama geçirmelerinin gerekçelerini tartışıyorum.

I discuss the reasons why laborers, peasants, and exploited, colonized and oppressed segments of the society should pursue ecosocialist policies in their own interests.

yerine getirmek için hazırladığım bildiriye dayanıyor. Davetli olduğum toplantıları düzenleyen toplumsal mücadelelerin gündemiyle örtüştüğü için kitaptaki metinler güncel tartışmalar içeriyor. İklim sorunu ve yürürlükteki politikalar zaten uzun zamandır dünya halklarının gündeminde. Kitapta, kapitalist iklim politikalarının sorunu çözemediğini ve çözemeyeceğini nedenleriyle ve göstergeleriyle birlikte açıklığa kavuşturuyorum. Böyle olduğu için emek, ekoloji ve iklim mücadelelerinin işe yaramaz bu politikalara bel bağlamak ve şurasından burasından o politikalara destek olmak kolaycılığına düşmemeleri gerektiğini savunuyorum. Emekçilerin, köylülerin, sömürülen, sömürgeleştirilen,

“

Emisyon artışı bir sonuçtur, iklim krizi emisyon hesaplarından çok daha karmaşık bir sorundur. Tek sorunumuz emisyonsa otuz yıldır karbonsuzlaştırma neden başarısız oldu? Bu soru, iklim sorununun enerji geçişinden ibaret olmadığının bir kanıtı aslında.

Rising emissions is a consequence. The climate crisis is a much more complex problem than emission calculations. If emissions are the only problem, why have we not achieved decarbonization over the last thirty years? This question is actually the proof that the climate problem is not just about the energy transition.

book is largely based on the papers I have written over the past two years to deliver the speeches I was requested to make. The book is about today's hot topics as it relates to the agenda of the social struggle movements that organize the conferences I am invited to. The climate problem and the current policies have already been on the people's agenda worldwide for a long time. The book makes the point based on reasons and indications that capitalist climate policies cannot and will not be able to solve the problem. Therefore, I argue, labor, ecology and climate movements should avoid the easy way of relying on these useless policies or supporting them here and there. I discuss the reasons why laborers,

ezilen toplum kesimlerinin kendi çıkarlarına uygun ekososyalist politikaları yaşama geçirmelerinin gerekçelerini tartışıyorum. İklim krizini gerçekten çözecek siyasal stratejinin öğelerini, aktörlerini, taktiklerini ele alıyorum. Bu nedenlerle kitap, andığım toplum kesimlerinin iklim konusundaki çıkar ve taleplerini karşılayan bir iklim siyasetini tartışma metni ve çağrısı olarak değerlendirilebilir.

Beş bölüme ayırdığımız kitapta ilk bölüm, Yeşil Yeni Düzen, Avrupa Yeşil Mutabakatı gibi uluslararası politika ve uygulamalara ayrılmış. İklim krizini siyasal bir sorun olarak ele almadan teknik bir iş olarak gördüğünü belirttiğiniz bu yaklaşım, yenilenebilir enerji sektörünün bugünkü ününe kavuşmasına ne tür katkılar sağladı?

Uygulamadaki iklim politikaları indirgemeci. Aynı indirgemecilik yepyeni yaklaşım olarak sunulan yeşil düzen/mutabakat politikalarında da var. Tüm bu politikalar iklim sorununu karbon emisyonlarından, sera gazlarından ibaret sayıyorlar. Böyle olunca da iklim sorununun nedenleri çarpık, çarpıtılmış, tümüyle hatalı biçimde sunuluyor. Emisyon artışı, fosil yakıtlara bağlanıyor, fosilden çıkmak için de yenilenebilir enerji ve otomotiv vb. sektörlerde elektrifikasyon çözüm olarak öneriliyor. Bu yaklaşım, bir enerji kaynağı olarak fosil yakıtlardan kurtulduğumuzda iklim krizinin de çözüleceğini varsayar. Emisyon artışı bir sonuçtur, iklim krizi emisyon hesaplarından çok daha karmaşık bir sorundur. Tek sorunumuz emisyonsa otuz yıldır karbonsuzlaştırma neden

peasants, and exploited, colonized and oppressed segments of the society should pursue ecosocialist policies in their own interests. This includes discussing the elements, actors and tactics of the political strategy that will actually solve the climate crisis. Therefore, the book can be considered as a discussion of a climate policy that meets the interests and demands of the said segments and a call for action.

The first chapter of the five-chapter book is about international policies and practices such as the Green New Deal and the European Green Deal. How does this approach, which you stated that considers the climate crisis as a technical task without seeing it as a political problem, contribute to the renewable energy sector's gaining its current reputation? The climate policies in practice are reductionist. We see the same reductionism in the green deal/reconciliation policies, which are presented as brand new approaches. According to all these policies the climate problem is all about of carbon emissions and greenhouse gases. This being the case, the causes of the climate problem are presented in a distorted, disrupted and completely erroneous way. Increased emissions are attributed to fossil fuels, and renewable energy and electrification in automotive etc. are proposed as solutions to abandon fossil fuels. This approach assumes that the climate crisis will be resolved once we get rid of fossil fuels as an energy source. Rising emissions is a consequence. The climate crisis is a much more complex problem than emission calculations. If emissions are the only problem, why have we not achieved decarbonization over the

başarısız oldu? Bu soru, iklim sorununun enerji geçişinden ibaret olmadığını bir kanıtı aslında. O kadar ki, 2050 hedefiyle karbon-suzlaştırma için bir 30 yıl daha isteniyor. İklim Sözleşmesi'nin imzaya açıldığı 1992'den başlatırsak fosil enerji kaynağından yenilenebilir enerjiye geçiş neden 60, 70 yıl sürsün ki?

Demek ki, bir enerji geçişinden çok daha ağır iktisadi ve siyasal sorunlar var. Kapitalizmin iktisadi, siyasal, sınıfsal, kültürel yapısını, emek ve doğa sömürsünü, sermaye sınıflarının emekçi sınıflar, ezilen kesimler ve doğa üzerindeki tahakkümünü, ekolojik eşitsizlikleri, devletin patronların çıkarını gözetten kapitalist niteliğini, emperyalizmi, sömürgeciliği tartışmadan iklim krizinin nedenleri anlaşılabilir. Nedenleri kavranmadan da iklim krizi çözümlenemez, iklim sorunu ağırlaşarak 2050'ye 2100'e ertelenir. Okurlar bu tartışmayı, ayrıntılı olarak kitapta bulacaklardır. Adı geçen kapitalist politikalar, emisyon tabloları yaparak, şu kadar emisyon havadan yakalanırsa, şu kadarı ormanlar sayesinde tutulursa, şu kadarı emisyon ticaretiyle azalmış gibi yapılsa türünden bir emisyon muhasebesiyle halka masal anlatıyorlar. Yenilenebilir enerjiye geçiş de emisyon azaltımına katkıda bulunacağı için karbon denkleştirme hesabının bir parçası olarak sunulur. Enerji talebi, üretimi, enerjinin hangi amaçla kullanıldığı, kolektif amaçlar ve bunları yaşama geçirecek araçlarla ilgili karar alma süreci, enerji sektöründe mülkiyet ilişkileri, enerjinin bir meta olarak satılıp satılmadığı, tüm sektörleri kuşatan planlama, enerji üretiminin ve tüketiminin

“

İklim değişikliğinden tarihsel olarak sorumlu olan gelişmiş ülkeler, enerji geçişinde birkaç adım öne geçtiler diye enerji geçişinde bir adım geride kalan yoksul ülkeleri iklim konusunda sorumsuz davranmakla suçluyorlar. Durum böyleyken, gelişmiş ülke mi az gelişmiş ülke mi, hangisinin halk desteğini hak eden bir iklim politikası uyguladığı söylenebilir?

Developed countries, which are historically responsible for climate change, accuse poor countries, which are one step behind in the energy transition, of acting irresponsibly on the issue of climate. That being said, is it developed countries or underdeveloped countries that implement a climate policy that deserves public support?

last thirty years? This question is actually the proof that the climate problem is not just about the energy transition. So much so that the targets of 2050 require another 30 years for decarbonisation. If we take 1992, the year when the Climate Agreement was opened for signature, as a milestone, why should the transition from fossil energy source to renewable energy take 60 or 70 years?

This means that there are more serious economic and political problems than energy transition. The causes of the climate crisis cannot be understood without discussing the economic, political, class and cultural structures of capitalism, the exploitation of labor and nature, the domination of the capitalist over the working classes, the oppressed and nature, ecological inequalities, the capitalist nature of the state that favors the interests of the bosses, and imperialism and colonialism. As the climate crisis cannot be resolved without understanding its causes, the climate problem will be more severe and postponed further to 2050 and even 2100. An in-depth discussion of the matter is made in the book. The capitalist policies I have mentioned tell fairytales to the people by making emission tables estimating the emissions caught from the air, captured by forests, or pretended to be reduced by emissions trading. Since the transition to renewable energy will contribute to the reduction of emissions, it is presented as a part of the carbon offset calculations. Decision-making process regarding energy demand, production, the purpose of use, collective goals and the means to implement them, property relations in the energy sector, whether energy is sold as a commodity, planning that encompasses all sectors,

İklim değişikliğinin nedenleri nelerdir, sorumluları kimlerdir, değişen iklimden en ölümcül biçimde kimler etkileniyor? Bu soruları yanıtlamadan iklim değişikliği sorununa çözüm bulunamaz. İklim krizine neden olan sermaye sınıfları ve onların ulus-devletleri, önümüze “iklim politikaları” koyuyorlar... İşte bu nedenle, iklim değişikliğinden en çok etkilenen emekçi sınıflar ve ezilen kesimler, kendi çıkarlarına olan çözüm yollarını kendileri yaşama geçirerek kurtuluşu inşa etme görevini üstlenmek zorundalar.

yarattığı yerelden uluslararası ölçeklere kadar toplumsal ve ekolojik eşitsizlikler... tüm bunlar, iktisadi ve siyasal yapıların işleyiş sürecinde biçimlenirler. Yenilenebilir enerjiye geçildiğinde de tüm bu parametrelerin etkisi devam eder. O nedenle, kapitalist işleyiş süreci kökten değiştirilmedikçe, yalnızca fosilden yenilenebilir enerjiye geçilerek ne iklim ve ekolojik sorunlar ne de enerji yoksunluğu ve yoksulluğu sorunları çözülür. Yenilenebilir enerjinin yarar ve zararlarını, saydığım öğelerle birlikte böyle geniş bir bağlamda düşünmek gerekir.

“Adil Geçiş”in fosil enerji yakıtlı santrallerden çıkışta işsiz kalanlar için uygulanacağını öngörüyoruz. Ancak, bu dönüşüm sürecince iklimle ilgilenen kurumların adil geçiş ile ilgili benzer yüzeysel önerileri var ve yenilenebilir enerji ekipmanları için gereken elementlerin ve metallerin sağlanması için gereken madencilik göz ardı ediliyor. Halk desteği, toplumsal

“

Enerji sorununu, iktisadi, siyasal ve toplumsal bir bağlam içinde kavrayabiliriz. Yalnızca enerji kaynağı türünü değil de enerji üretiminin de içinde yer aldığı o bağlamı değiştirmek için mücadele edebilmeliyiz.

We can address the energy problem in an economic, political and social context. We must be able to fight to change not only the type of energy source but also the context in which energy production takes place.

factors I have just mentioned.

We anticipate that the “Fair Transition” will be implemented for those who will be unemployed after decommissioning fossil fueled power plants. However, climate organizations have similar superficial proposals for a fair transition for this transition process, and the mining required to supply the elements and metals needed for the renewable energy equipment is ignored. How is it possible to ensure public

diyalog ve yeni istihdam olanakları bugünden yarına nasıl sağlanacak?

Yenilenebilir enerjiye, iklim, enerji, istihdam, yoksulluk, enerji demokrasisi ve benzeri bütün sorunlarımızı çözecek bir Mesih muamelesi yapılıyor. Oysa, her enerji üretiminin ne ölçüde toplumsal ve ekolojik eşitsizlik, ekolojik yıkım ve benzeri sorunlar yarattığı, önceki yanıtta işaret ettiğim parametrelerle birlikte düşünülmelidir. Soruda belirttiğiniz gibi, yenilenebilir enerji ve pillerin üretiminde kullanılan metaller, mineraller ve nadir toprak elementleri için yoğun bir madencilik gerekli. Madencilik sektörünün yarattığı ekolojik ve toplumsal yıkımın Türkiye’de yakından tanıyoruz, fazla söze gerek yok. Kaldı ki, bu madencilik, geçmişte petrol savaşları gibi emperyalist bölgesel savaşlara zemin hazırlar. Ayrıca, yenilenebilir enerji geçişi için az gelişmiş ülkelere verilen krediler olarak iklim finansmanı, bu ülkelerin dış borçlanmasını artırır. Dış borç-

larını ödeme yükümlülüğü altındaki bu ülkeler, dolar kazanacak faaliyetler için doğa varlıklarına daha yoğun biçimde saldırıya geçerler. Emperyalist küresel koşullar altında, yenilenebilir enerji geçişi olarak iklim finansmanı da ekolojik yıkımı artırmış olur. Madencilik, emperyalist çatışmalar, borçlanma, ekolojik yıkımla at başı giden bir enerji geçişine halk desteği verilmesi doğru olmaz. Halk desteği konusunda şu durumu da göz ardı edemeyiz: İklim değişikliğinden tarihsel olarak sorumlu olan gelişmiş ülkeler, enerji geçişinde birkaç adım öne geçtiler diye enerji geçişinde bir adım geride kalan yoksul ülkeleri iklim konusunda sorumsuz davranmakla suçuyorlar. Durum böyleyken, gelişmiş ülke mi az gelişmiş ülke mi, hangisinin halk desteğini hak eden bir iklim politikası uyguladığı söylenebilir? Öte yandan, enerji geçişinin yaratacağı istihdam rakamlarının abartılı olduğunu gösteren çalışmaları da göz ardı edemeyiz. Daha önemlisi,

“

Tüketimin ekolojik etkisini azaltmak için üretim örgütlenmesinde köklü değişim şarttır.

A radical change is necessary in the organization of production to alleviate the ecological impact of consumption.

support, social dialogue and new employment opportunities in such a short time?

Renewable energy is treated like a messiah that will solve all our problems like climate, energy, employment, poverty, energy democracy, and so on. However, the extent to which each type of energy production causes social and ecological inequality, ecological destruction and similar other problems should be considered in conjunction with the parameters I mentioned in the previous answer. As you stated in the question, metals, minerals and rare earth elements used in the production of renewable energy and batteries require intensive mining. We already bear witness to the ecological and social destruction caused by the mining industry in Turkey. There is no need to talk about it any further. Moreover, such mining activities pave the way for imperialist regional wars such as the oil wars in the past. In addition, climate financing in the form of loans extended to under-

developed countries for transition to renewable energy increases the external borrowing of such countries. Liable to pay their external debts, these countries attack natural assets more intensely for activities that will bring more dollars to the economy. Under global imperialist conditions, climate finance as a means of transition to renewable energy intensifies ecological destruction further. It would not be right to give public support to an energy transition that goes hand in hand with mining, imperialist conflicts, borrowing, and ecological destruction. We cannot ignore the following as far as the public support is concerned: Developed countries, which are historically responsible for climate change, accuse poor countries, which are one step behind in the energy transition, of acting irresponsibly on the issue of climate. That being said, is it developed countries or underdeveloped countries that implement a climate policy that deserves public support? On the other hand, we cannot ignore the studies suggesting that the amount of jobs envisaged to be created by the energy transition are exaggerated.

istihdam, bir kimseyi bir işte ücret karşılığında çalıştırmak anlamına gelir. Bir başka anlatımla, kapitalizmde istihdam, emek sömürüsü demektir. Sömürünün olduğu bir çalışma düzeninin adil olduğu iddia edilemez. Yanı sıra, yaşamak için çalışmak zorunda olanlara iş şantajı yaparak bir politikaya destek aranması da ahlaksızlıktır. Adil geçişi bu bakımlardan sorgulamak gerekir. Benim yaklaşımında adil olan, emek sömürüsünün ve doğa talanının var olmadığı, ama birlikte üretim, birlikte karar verme, birlikte paylaşmanın egemen olduğu bir düzendir.

Bu düzeni de emekçi sınıflar ve ezilen kesimler olarak halk, bir şeye destek olarak değil, kendisi, kendi elleriyle, kendi siyasetini inşa ederek gerçekleştirir.

Yenilenebilir enerjiden üretilen elektriğin kapasitesini arttırmasına teşvik mekanizmaları, alım garantileri gibi kamu kaynaklarından bütçe geliştirilerek yapılan yatırımlar kaynaklık ediyor. Ancak, 90'lı yılların sürdürülebilir kalkınma politikalarına benzediğini belirttiğiniz yeşil düzen politikaları ile emekçi ve yoksul çoğunluğun hayatında herhangi bir değişim yaşanmıyor. Bu kısır döngüyü kırmak için bizler gibi sivil toplumun yenilenebilir enerji tarafindakilere düşen görevler nelerdir?

Olguları ve bulguları ele alarak bir tartışma açma çabasındayım. İklim ve enerji politikası konusunda yerleşik, hegemonik ezberler var. Bu ezberleri elbirliğiyle sorgulamak ve yıkmak zorundayız. Çünkü bu sayede, uygulanan iklim politikasının ve onun uygulama araçlarının işe yaramadığını ortaya çıkartmış oluyoruz. İşe yarar bir iklim siyaseti inşa etmek de ancak böyle bir zeminde mümkün olabilir. Önceki sorularda belirttiğim gibi, enerji geçişi bir başına iklim sorununu çözmez. "Biz enerjiden başlayalım, gerisine bakarız" demenin de sakıncaları var: hem sözünü ettiğim madenciliğin, toplumsal eşitsizliklerin, ekolojik yıkımın sürmesi vb. sorunlar hem de kapitalist düzenin egemen aktörlerinin olduğu gibi korunması ve mevcut

More importantly, employment means employing someone in a job for pay. In other words, in capitalism, employment means exploitation of labor. And an employment system relying on exploitation cannot be fair. It is also immoral to seek support for a policy by blackmailing those who have to work for a living. Fair transition should be questioned in these respects. The fair aspect of my approach is an order in which there is no exploitation of labor or plunder of nature but rather shared production and decision-making. And it is the people

as the working classes and the oppressed segments of the society that realize this order not by supporting something, but by building their own politics with their own hands.

Investments based on a budget made from public resources such as incentive mechanisms and purchase guarantees are used for increasing the capacity of electricity generated from renewables. However, the green order policies that you compare with the sustainable development policies of the 90s do not cause any change in the lives of the laboring and poor majority. What are the responsibilities of those who are on the renewable energy side of the non-governmental organizations, like us, to break out of this vicious circle? I am trying to open a discussion based on the facts and findings. There are established, hegemonic roles in climate and energy policy. We have to question

and eliminate them together. Only this way we can reveal that the climate policy and its implementation instruments do not work at all. Working out a plausible climate policy is only possible as such. As I stated in previous answers, the energy transition alone will not solve the climate problem. Saying "Let's start with energy, and we'll figure out the rest" also has its drawbacks. The problems caused by continued mining, social inequalities, ecological destruction, etc. that I mentioned earlier, and protecting the dominant actors of the capitalist order and reproducing the existing class relations cannot be ignored. We can address the energy problem in

“

COP27, teknik olarak sunulan ama tümüyle siyasallaşmış bir süreci, birkaç açıdan önümüze seriyor. Siyasal bir aygıt olan devlet temsilcileri orada.

Kendi çıkarlarına uygun kararlar alınması için patronlar ve temsilcileri olan örgütler de iklim politikası üretmek için orada. Demek ki, bilim insanlarının, mühendislerin teknik kararlar aldıkları bir konferans değil, siyasal kararlar alınıyor.

COP27 presents a view of a technically introduced but thoroughly politicized process from different perspectives. State representatives as political apparatus are there. Bosses and organizations representing them are also there to produce climate policy so that decisions are made in their interests. So, it is fair to say that it is not a conference where scientists and engineers make technical decisions but political decisions are made.

sınıfsal ilişkilerin yeniden üretilmesi sakıncaları göz ardı edilemez. Enerji sorununu, iktisadi, siyasal ve toplumsal bir bağlam içinde kavrayabiliriz. Yalnızca enerji kaynağı türünü değil de enerji üretiminin de içinde yer aldığı o bağlamı değiştirmek için mücadele edebilmeliyiz.

Enerji talebi azaltılmadan sürekli artan talebi, yenilebilir enerji ile karşılamaya çalışmanın doğa üzerindeki yükü arttırdığını ifade ediyorsunuz. Sermaye birikim alanı olarak yeşil dönüşümü ele aldığımızda artan ilgi ve yoğunluk da ortada. Elektrifikasyona doğru son hızla giden, teknolojiden iletişime, ulaşımdan sanayiye kadar elektriğe bağımlı hale gelen hayat koşullarında, tüketim toplumunu dizginlemek sizce nasıl mümkün olabilir?

Çok doğru, elektrifikasyon olsa olsa şimdiki tüketim düzeyini artırarak sürdürmeye yarar. Tüketim toplumunu dizginlemek mümkündür, ama bu, bireysel tüketime odaklanılarak başarılamaz. Üretim ve tüketim ilişkisi içindedir. Tüketimin koşulu, üretimdir. Üretim, tüketimin nesnesini sağlar. Buna karşılık, tüketim de üretimin gerçekleşmesini sağlar ve tüketilenin yerine yeni bir nesnenin üretilmesinin yolunu açar. Bu ilişki nedeniyle, yalnızca bireyin tüketimini azaltmaya çalışmak asla yeterli olmaz. Tüketimin ekolojik etkisini azaltmak için üretim örgütlenmesinde köklü değişim şarttır. Şöyle özetleyeyim. Bir nesne üretildiğinde o nesne için hileli bir gereksinim de yaratılır ki tüketicisi onu tüketsin. Bir yerden bir yere ulaşmak bir gereksinimdir, ama oraya özel otomobille ulaşmak hileli bir gereksinimdir. O otomobilin elektrikli olması, bu gerçeği değiştirmez. O otomobilin üretiminde ve her gün bireysel olarak tüketiminde enerji harcanır, doğa üzerinde geri döndürülemez, yıkıcı etkiler bırakılır. Otomobilin yerini ücretsiz, dakik, yaygın, güvenilir toplu taşımanın alması bir değişimdir. Bunu sağlamak için, otomobil şirketlerinin üretimdeki, ekonomi ve siyasetteki gücünü kırmak gerekir. Bunun gibi, meta üretiminin ve meta tüketiminin geriletilmesiyle gerçek bir değişime yelken açılır. Nesnelerin tüketimini bireyselleştirmek yerine tüketimi ve tabii üretimi toplumsallaştırmak gerekir.

İklim değişikliği sorununu çözüme kavuşturacağını ifade ettiğiniz ekososyalist iklim siyasetinin, konunun aciliyeti nedeniyle Chomsky tarafından yersiz bir çaba olarak görüldüğünü belirtiyorsunuz. Siyasal bir mesele olarak görmemek iklim krizini popüler kültürün seveceği naiflikte ve gündemde tutmaya mı yarıyor? Yaklaşan COP27 öncesinde görüşlerinizi almak isterim?

Popülerlik arayışı, siyasal bir kavrayış yerine teknik bir sorun

an economic, political and social context. We must be able to fight to change not only the type of energy source but also the context in which energy production takes place.

You say that trying to meet the ever-increasing demand with renewable energy without reducing the energy demand puts even more burden on the environment. Also, the increased level of interest and intensity is evident when we take green transformation as an area of capital accumulation as a capital accumulation domain. How do you think it is possible to control a consumeristic society in the face of life conditions that are moving towards electrification from technology to communication, from transportation to industry?

That's right. Electrification can only sustain the current consumption at an increasing rate. It is possible to get the consumeristic society under control but this cannot be achieved by focusing on individual consumption. Production and consumption are correlated. The condition of consumption is production. Production provides the object of consumption. On the other hand, consumption leads to production and paves the way for the production of new objects in place of what is consumed. Because of this relationship, it is never enough to simply reduce the consumption of individuals. A radical change is necessary in the organization of production to alleviate the ecological impact of consumption. Let me sum it up. When an object is produced, a fraudulent need is created for that object so that it can be consumed. Getting from one place to another is a need, but getting there by private car is a fraudulent need. Making that car electric will not change this fact. It takes energy to manufacture that car and consume it individually on a daily basis. This leaves irreversible and destructive effects on the environment. Replacing cars with free, punctual, widespread and reliable public transport is a transformation. It takes breaking the power of automakers on production, economy and politics to achieve this. As such, real transformation is set in motion by reducing production and consumption of commodities. Consumption and production should be socialized rather than individualizing the consumption of objects.

You state that the ecosocialist climate policy, which you argue that will solve the problem of climate change, is considered an unnecessary effort by Chomsky, due to the urgency of the issue. Do you think that refusing to see the climate crisis as a political issue helps to keep it on the agenda with the naivety that popular culture will love? I would like to hear your opinion ahead of the upcoming COP27.

The pursuit of popularity may be nurturing an attitude of

olarak ele alma tutumunu besliyor olabilir. İklim Sözleşmesi 27. Taraflar Konferansı (COP27), teknik olarak sunulan ama tümüyle siyasallaşmış bir süreci, birkaç açıdan önümüze seriyor. Siyasal bir aygıt olan devlet temsilcileri orada. Kendi çıkarlarına uygun kararlar alınması için patronlar ve temsilcileri olan örgütler de iklim politikası üretmek için orada. Demek ki, bilim insanlarının, mühendislerin teknik kararlar aldıkları bir konferans değil, siyasal kararlar alınıyor. Emisyon azaltımı tabloları, oranlar, sayılar, grafikler, iklim fonuna konulacak para, iklim finansmanı vs., politika sürecini halkın anlamasına izin vermeyen bir uzmanlık dili olarak işlev görüyor. Ama çözüm ona bu kadar hesaplanmış hedeflerin asla başarılabilmesi tartışması, kapitalizmin iktisadi, sınıfsal ve siyasal yapıları gerçeğiyle yüzleşmeye zorluyor. Bu gerçeklik nedeniyle iklim krizini çözüme kavuşturacak olan program, ekososyalist siyasettir. Chomsky, aciliyet gerekçesine sığınarak siyasal bir programa karşı çıkıyor, gelgelelim katkıda bulunduğu *İklim Krizi ve Küresel Yeşil Yeni Düzen* başlıklı kitapta, krizin çözümü için verdikleri tarih 2050, yani tam otuz yıl sonrası! İklim acil bir sorun, ama görüldüğü gibi

“

Dünyanın her yerinde ve Türkiye’de yükselen emek, kadın, iklim, ekoloji mücadeleleri de umudu pekiştiriyor ve perçinliyor. Yapılması gereken şey, bunlar arasındaki köprüleri inşa ederek birleşik mücadeleyi pratiğe dökmektir.

The rising struggles of labor, women, climate and ecology in Turkey and all over the world inspire and reinforce hope. We should just bridge these efforts together and put the united struggle into practice. I

treating the matter as a technical issue rather than a political one. The 27th Conference of the Parties to the Climate Convention (COP27) presents a view of a technically introduced but thoroughly politicized process from different perspectives. State representatives - a political apparatus - are there. Bosses and organizations representing them are also there to produce climate policy so that decisions are made in their interests. So, it is fair to say that it is not a conference where scientists and engineers make technical decisions but political decisions are made. Emission reduction charts, rates, numbers, graphs, money to put in the climate fund, climate finance, etc. serve as a language of expertise that obscures the policy process to the public eye. However, the argument that so-called well-calculated targets can never be achieved forces us to confront the reality of the economic, class-related and political structures of capitalism. This means that the program that will solve

the climate crisis is ecosocialist politics. Chomsky opposes a political program on the grounds of urgency. However, in a book entitled “Climate Crisis and the Global Green New Deal” he co-authored, the proposed date for the resolution of the

aciliyet, aslında mevcut düzen içi önerilerin ideolojik maskesi olarak kullanılıyor. Bu arada, hiçbir ekososyalist programda “2050 yılında bu işi çözeriz” diyerek ertelemeci, geciktirici bir takvim verildiğini de görmedim. Tam tersine, dünyanın emekçileri, ezilenleri, yoksulları, iklim krizinin en yakıcı etkilerini en yoğun biçimde şu anda yaşıyorlar. O yüzden, her gecikmenin yaşamsal sonuçlarıyla karşı karşıyalar. O yüzden, düzen içi geciktirici takvimlerle oyalanamazlar. O yüzden, ekososyalizm.

Bugünün karamsar tablosu olarak ifade edebileceğim “Hegemonik İklim Siyaseti”ne rağmen kitabınızı umutla bitiriyorsunuz. İklim sorununa siyasal çözüm bulma yolunda “umut” tam olarak nerelerde? Kitapta ve buradaki söyleşide vurguladığım gibi, iklim krizinin çözümü yolunda neyin işe yaradığını ve neyin işe yarayacağını biliyoruz. Siyasal program olarak da bir eksiklik yok. İklim değişikliğinin biyofiziksel gerçekliği de gün gibi ortada. İklim krizine, devletler tarafından korunup kollanan sermaye sınıflarının neden olduğu ve bu bloğun sorunu çözemeyeceği de anlaşılmış durumda. Değişen iklimin çeşitli etkilerine en yoğun biçimde emekçilerin, kadınların, ötekileştirilen ve ezilen toplum kesimlerinin maruz bırakıldığı da çok açık. Tüm bu bulgular, iklimin/gezegenin geleceğiyle emekçilerin ve ezilenlerin çıkarlarının ortaklaştığını gösteriyor. İşte bu ortak hat, umutlu olmanın nesnel koşulunu sağlıyor. Dünyanın her yerinde ve Türkiye’de yükselen emek, kadın, iklim, ekoloji mücadeleleri de umudu pekiştiriyor ve perçinliyor. Yapılması gereken şey, bunlar arasındaki köprüleri inşa ederek birleşik mücadeleyi pratiğe dökmektir. Bir başka deyişle yapılması gereken, iklim sorununun çözümüyle emekçilerin, kadınların, ezilenlerin, tahakküm altına alınanların toplumsal kurtuluşunun birbirinden ayrılmaz olduğu gerçeğine uygun olarak birlikte mücadeleyi ilmek ilmek örecek umudu gerçekleştirmektir.

crisis is 2050, which is thirty years later! Climate is an urgent problem but as can be seen, the urgency is actually used as the ideological mask of the proposals made within the current order. By the way, I have not seen any ecosocialist program giving a procrastinating and delaying calendar, saying “we will solve this problem in 2050”. On the contrary, the working people, the oppressed and the poor are currently experiencing the impact of the climate crisis most intensively worldwide. Therefore, they face the vital consequences of each delay. Therefore, they can't lose time with delaying calendars. Therefore, ecosocialism.

Despite the “Hegemonic Climate Politics”, which I can describe as the gloomy picture of today, your book ends optimistically. Where exactly is the “hope” in finding a political solution to the climate problem?

As I emphasize in the book and in the interview here, we know what will and will not work towards solving the climate crisis. The political program does not have any shortcoming. The biophysical reality of climate change is clear as day. It is also well understood that the climate crisis is caused by the capitalist classes that are protected and guarded by states and that this bloc will not be able to solve the problem. It is also clear that workers, women, marginalized and oppressed segments of the society are most heavily exposed to the effects of the climate change. All these findings suggest that the future of the climate/planet converges with the interests of the working class and the oppressed. On this common line lies the objective condition of being hopeful. The rising struggles of labor, women, climate and ecology in Turkey and all over the world inspire and reinforce hope. We should just bridge these efforts together and put the united struggle into practice. In other words, we should make our hopes a reality by organizing the hope bit by bit, in line with the fact that the solution of the climate problem is inseparable from the social liberation of the workers, women, and the oppressed.

